

פאיריג לזשע"ה

לעילוי נשמת א"מ הרב מאיר שמואל ב"ר אהרן הכהן כץ זצ"ל

ממענות אריות

אמרת ועבודת מגדז"

כאשר יהודי היה מתייעץ עם הגאון המופלא ר' אברהם גניחובסקי זצ"ל, והוא לא רצה ליטול את ההכרעה על עצמו, אימץ לעצמו מצוה ללכת עם השואל ליסטיפלער' זי"ע, ולאחר פטירתו לבנו מרן הגאון רבי חיים קנייבסקי זי"ע, לקבל מענה לשאלה.

גם כאשר לא הכיר את האיש לא הותיר אותו ללא מענה ולא שלח אותו לר' חיים לבדו, אלא הלך איתו יחד להרצות את בעייתו המעשית, אך כל זה רק אם היה ברור שזה צורך אמיתי. כפי שאמר פעם לחברותא: אני עושה ניסיון פשוט, אני מציע לשואל: 'בוא איתי עתה וניסע לר' חיים', אם האיש משיב מיד ברצון ובשמחה – אכן אסרח למענו, אבל אם הוא מתחמק ומגמגם, מוכן לי מיד שהנושא לא מכאיב לו, הצרה לא בוערת והפתרון לא דחוף, ואם כך גם אני לא אסרח עד כדי כך (כנאמר 'עזוב תעזור עימו').

בשלב מסוים ר' אברהם נעשה שליח כמעט קבוע של יהודים מסוימים לר' חיים..., כל שאלת הכרעה שהייתה להם, ר' אברהם היה השליח המסור והנחוץ... "לנו לא נעים, אנו פוחדים לשאול, אולי הרב ישאל בשבילנו". הם באמת פחדו לשאול, ור' אברהם הלך בשליחותם לשאול.

בדרך כלל השו"ת עם ר' חיים היה מרוכז ליום אחד בשבוע – יום ו'. ביום זה הצטרפו אל ר' אברהם רבים שהגיעו אפילו מחוץ לעיר, ואחרי מנחה גדולה נסע איתם לרחוב רשב"ם.

מנהג היה לו, להמתין לר' חיים ליד מקום יציאתו ממקווה הטהרה לכבוד שבת, ואז שאל. יום שישי אחד ניצבו איתו ששה אנשים ברחוב רשב"ם ביציאה מהמקווה. ר' אברהם ניגש איתם לפי התור – עם האחד ביקש ברכה לילדים, עם השני ביקש עצה אודות כולל חדש, עם השלישי ברכה לשלום בית וכו'. כאשר סיים, התכופף ר' אברהם בהכנעה וביקש ברכה לעצמו, ר' חיים הביט בו בחיוך רחב ואמר: 'אתה לא צריך ברכה, אתה ברכה בעצמך...!'

צריך עין

ואמר פרעה לבני ישראל, נבוכים הם בארץ

כיצד "אמר פרעה לבני ישראל", הרי בני ישראל כבר יצאו ממצרים ולא היו לפניו? ועוד, שהרי הפסוק ממשיך מיד ואומר "נבוכים הם בארץ", ולא "נבוכים אתם בארץ", ואם כן ברור שפרעה איננו מדבר אל בני ישראל?

הגות שאבעס'

באחד הימים כשחזר ר' משה לביתו, גילה שכל הבית מלא מים, ולאחר בדיקה קצרה הבין שמשהו לא תקין במערכת הביוב בביתו והמים עולים ומציפים את כל הבית.

התקשר ר' משה לאינסטלטור וביקש ממנו להגיע לביתו בדחיפות כדי לטפל בתקלה, האינסטלטור אכן הגיע לאחר כחצי שעה ובדק את כל הטעון בדיקה, עבר על הצנרת עם גלאי סתימות והודיע לר' משה 'מצאתי את הסתימה, בעיקול של הצינור שיוצא לגינה נתקע גליל ניר וזה מה שתוקע את כל מערכת הביוב וגורם לסתימות והצפות. העלות של כל הבדיקה בשבילך היא 200 ש"ל. אך ר' משה בוהה בו כאינו מבין 'נו, מצאת את הסתימה ומה אתה מתכוון לעשות איתה?'. 'מה הכוונה מה אני מתכוון לעשות איתה' עונה האינסטלטור 'ביקשת שאבוא בדחיפות, כי יש לך משהו תקוע בצנרת שעושה הצפות, באתי, איתרתי, מה עוד אני אמור לעשות?'. עונה לו ר' משה 'ידידי היקר, זה שמצאת את החסימה אומר שאתה מיומן ומקצועי ובאמת כל הכבוד לך, אבל אם לא תוציא את גליל הניר שנתקע לא עזרת לי כלום, כי הסתימה וההצפות ימשיכו...!'

לפעמים אנחנו עושים עבודה פנימית ומגלים כל מיני דפוסי חשיבה וחוויות מהעבר שמנהלים ותוקעים אותנו בחיי היום יום, וזה נפלא ומקסים, אבל היעד הוא להתרפא מהחסימה ומהתקיעה, כי עם עד מאה עשרים נשב ונגלה על עצמינו דברים ובין איך הדברים מתחברים האחד לשני לא נתקדם כמעט בפועל.

והדרך להתקדם איננה באמצעות גערות והערות בסגנון 'אוקי הבנת שזה סה"כ חוויה שלך אבל זו לא האמת, אז תתקדם וחלואס', או 'אחרי שהבנת שאתה בעצם נהנה מללמוד, רק יש לך איזושהי חוויה קשה שמפריעה לך לגלות את זה, אז בעצם כבר אין לך תירוץ למה לא ללמוד' וכדו', כי זה לא יוביל אותך להתקדם בחיים אלא להיפך.

הדרך להתקדם מתחילה ע"י הקשבה לעצמך מתוך הבנה ורכות ולא מתוך שיפוטיות, מתוך הבנה שכל מה שאתה מרגיש וחושב קיים בתוכך ממילא והקב"ה רוצה אותך כמו שאתה, ולכן אין עניין לדפדף ולהשתיק שום מחשבה והרגשה, אלא לתת לה מקום של כבוד והבנה. ורק לאחר שתיתן מקום לכאבים ולהרגשות שלך תוכל להתחיל לבחור ותוכל להפריד בין החוויות והדפוסים שלך למציאות.

משל למה הדבר דומה, בכביש 446 המוביל למודיעין עילית ארעה תאונה, במקום עומדות שלש קבוצות, הראשונה היא 'קבוצת הנייעסנים' שדנה מי בדיוק אשם ולמי הייתה זכות קדימה ולמה, כמה זמן יקח הפקק שנוצר כתוצאה מהתאונה, ומה היה קורה לו היו גומרים כבר את העבודות על הנתבי הנוסף.

הקבוצה השנייה היא השוטרים, השוטרים מודדים את המרחק בין הרכבים, בודקים את סימני הצמיגים, ומתשאלים את הנהגים כדי לקבוע מי אשם בתאונה.

הקבוצה השלישית היא כונני ההצלה שחשים לעזרת הפצועים ובודקים ממה סובל כל פצוע וכיצד ניתן לעזור לו ולהקל מעליו את הכאב.

ניגשים שניים מאנשי ההצלה אל אחד הפצועים ובודקים את המכה שקיבל ברגלו וכיצד ניתן לעזור לו, ודנים האם הכאב מגיע מהמכה החיצונית או מהתעקמות של העצם על מנת להתאים לפצוע את הטיפול הנכון, והנה עובר במקום שוטר ושואל את שני אנשי ההצלה 'אתם דנים מי אשם בכאב? האם העצם או הפצע?', עונים לו אנשי ההצלה 'ממש לא. אף אחד לא אשם, אנחנו רק דנים מהיכן מגיע הכאב כדי להקל מעל החולה ולרפא אותו!'

ולעניינינו, הסקרנות להבין מהיכן מגיעים התבניות והחוויות שלי חשובים מאד בכלי עזר לדעת מה מוביל אותי ובמה להתמקד, אבל הם לא היעד והמטרה. היעד והמטרה היא להתקדם בריפוי מהחוויות והקשיים שהם גוררים בעקבותיהם, ואת המטרה הזו ניתן להשיג אך ורק באמצעות הקשבה פשוטה לעצמי, לרצונות שלי, להרגשות שלי ולכאבים שלי, בלי לשפוט למה לא עשיתי כך או אחרת, בלי לזלזל בעצמי, בלי לדחות את עצמי. פשוט להסתכל על עצמי ולהבין ממה נגרם הפצע או השריטה...

הסקרן יוכל להגיע לתובנות וידיעות מקסימות, השוטר יוכל לדאוג לנפגע לפיצויים, אבל היחידים שדואגים לריפוי שלו הם אנשי ההצלה שפשוט חושבים מה כואב לו ומה ירפא את הכאב הזה.

הקב"ה אומר למשה רבינו ע"ה 'מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו', לכל אדם יש חובה וזכות להתפלל ולבקש מהקב"ה שיסייע לו ויחלץ אותו ממצוקותיו, אבל יחד עם זה אדם חייב להשתדל להסיע את עצמו מהקושי, לא לשקוע ברחמים עצמיים ובתובנות מאלפות ככל שיהיו אלא להתקדם למקום שיעזור לו בס"ד להיחלץ ממצוקותיו.

הגה"ק ר' יואליש מסאטמר היה פעם סנדק בברית. המוהל היה שיינע-איד נכבד, אך לא מומחה במיוחד, והברית לקחה זמן, והיתניוק צורח.

אחרי שהעניין הסתיים, אמר ר' יואליש למוהל: התדעו, גם אני מוהל.

'אם כן, למה אין אתם מלים בפועל' שאל המוהל.

ענה ר' יואליש: 'משום שאיני יודע למול...!'

עאיריע לזשע"ה

מעשה שהיה

סיפר רבי מנחם נחום רבינובויץ מקאנטקוזה זיע"א, בעל 'מחשבת נחום', שבהיותו אברך צעיר, כשעדיין לא מלאו לו שלוששים שנה, בא אל מרן הגר"ח הלוי מבריסק זצ"ל לקבל היתר הוראה וסמיכה.

עם כניסתו לביתו של ר' חיים רואה הוא כי הוא יושב כשהוא מוקף ברבנים ותלמידי חכמים העוסקים עמו בפלפול דאורייתא ובעומקה של הלכה. משהבחין רבי חיים באורח שכנסו, הכיר בו כי הגם שהוא רך בשנים הוא אב בחכמה, ותיכף קיבלו במאור פנים וחיבה. והזמינו לשבת יחד אתו.

אדה"י והכי התעניין רבי חיים מבריסק על סיבת בואו של האורח ועל מבוקשו. נענה רבי מנחם נחום ואמר כי מבוקשו הוא לקבל סמיכה מרבה של בריסק וכי נכון הוא להבחין על תלמודו וכך יוכלו לתהות על קנקנו.

התעניין רבי חיים האם יש ביזו כבר כתבי סמיכה שכתבו עבורו גאוני הדור. נענה רבי מנחם נחום כי אכן זכה כבר לקבל כמה כתבי סמיכה מרבנים אצלם עמד בכור המבחן, ותוך כדי דיבור הוציא מכיסו מכתב שכתב עבורו אחד מגדולי הדור, והושיט אותו לר' חיים.

נטל רבי חיים את מכתב הסמיכה, קראו מתחילה ועד סוף, והפליט בקצרה: "קאלט" [-קרא], כאומר, שמכתב הסמיכה מסוגן באיפוק רב, בלי גיש והתלהבות. לא התבלבל רבי מנחם נחום לשמע הדברים והשיב לרבי חיים מבריסק את אחר: וכי מה פלא הוא זה, והרי רב זה מתנגד הוא לדרכי החסידות! כמי שאומר שבשל היותו חסיד כתב עליו בשפה קרה ובאיפוק.

לא הבין ר' חיים את תשובתו של ר' מנחם נחום ושאל: וכי מה אני בעיניך? כשכוונתו היא, אם אכן לדברייך רבנים שאינם חסידים כותבים לך את כתבי הסמיכות בלשון מאופקת, מה איפוא עלי לכתוב לך? שוב נענה ר' מנחם נחום ואמר בעוז: כבוד ותרות, רבה של בריסק, הוא חצי חסיד! התפלל ר' חיים ושאל: מהיכי יתיתי שתאמר עלי שאני חצי חסיד? ענה רבי מנחם נחום בלשון של חכמה: דבר זה ידוע לי מהפסוק בפרשת וירא: ”וַיִּקַּח חֲמָאָה וְחָלָב וְכֶן הִבְרֵךְ אֶשֶׁר עָשָׂה וַיִּתֵּן לַפְּנִיָּהם וְהָיָא עֹמֵד עֲלֵיהֶם תַּחַת הָעֵץ וַיֹּאכְלוּ”.

ידע רבי חיים מבריסק את כוונתו של האורח השנון והבין כי כוונתו לסיפור שהתרחש אתו בילדותו עם הרה"ק רבי משה מקוברין זיע"א, ושאל אותו: האם ידוע לך הסיפור הטיב על כל פרטיו ודקדוקיו? ומשהשיב לו רבי מנחם נחום כי אכן כן, ביקש ממנו רבי חיים כי יואיל לספר את הסיפור בפני כל המסובים. עשו כולם את אזהם כאפרכסת ורבי מנחם פתח בדברים ויספר דברים כהווייתם:

בהיות ר' חיים ילד קטן נפל לחולל כבד והרופאים אמרו לו נושא. ניסו להציק רופוסורים גדולים שימצאו מזור ומרפא לילד הרך הנאנח בחוליו, אך כולם העלו חרס בידם. הילד סבל רבות, ויד ההורים, הגאון רבי יוסף דוב הלוי סולובייצק זצ"ל, ה'בית הלוי', והרבנית צירל, קצרה מלהושיע.

הרבנית צירל הייתה בתו של הרה"ג רבי יצחק עפרון, שהיה איש מופלג בתורה ומנכבדי העדה בעיר וולוז'ין. עם בוא רבי יוסף דב בברית הנישואין עם מרת צירל, הסמיכו חותנו על שולחנו במשך שלש עשרה שנה, ובביתו ישב ועסק בתורה. רבי יצחק עפרון היה מסתופף בצילם של דציקי לכוניץ וקוברין, חפץ היה רבי יצחק עפרון שחתנו הגדול, הבית הלוי, יכיר את הרה"ק רבי משה מקוברין, והוא המתין לשעת הכושר.

ביום מהימים הגיע הרה"ק רבי משה מקוברין להתאכנס בביתו של רבי יצחק עפרון, שכןמון קיבלו בכבוד גדול כראוי וכיאות. במהלך כל הימים ששהה רבי משה מקוברין בבית האכסניה הוא לא נפגש ולו פעם אחת עם הבית הלוי, לפי שהבית הלוי היה מסוגר בחדרו ועוסק בתורה, בלי להתעניין בכל מה שמתרחש סביבו. כשהגיע יום נסיעתו של רבי משה מקוברין החליט המארח כי חייבים לדאוג לפגישה בין וברו הגדול לבין חתנו החשוב, והוא עשה מעשה נועז: את מזוודותיו של רבי משה מקוברין הוא הכניס בחשאי לחדרו של הבית הלוי, וכשרבי משה מקוברין התעניין היכן מזוודותיו הוא הצביע על על חדרו של הבית הלוי.

פנה רבי משה מקוברין ודפק בחדר כדי לקחת את המזוודות. הבית הלוי קם ממקומו, פתח לו את הדלת, והתעניין לרצונו. אמר לו רבי משה מקוברין של המזוודות שלו מונחות כאן וברצונו להוציא אותם. משכנסו רבי משה מקוברין לחדר הוא הבחין כי על השולחן פתוח שולחן ערוך אורח חיים, באחד הסימנים המאחרים שבו. פתח רבי משה מקוברין עימי בדברים ואמר לו: רואה אני בך שאתה לומד שו"ע או"ח וכבר התקדמת בזה כהנה וכהנה, אולם האם כבר למדת וקיימת את הסימן הראשון בשולחן ערוך בו כותב הרמ"א בשם הרמב"ם בספרו 'מורה נבוכים' "ישויות ה' לנגד תמיד, הוא כלל גדול בתורה ובעמלתו הצדיקים אשר הולכים לפני האלהים, כי אין ישיבת האדם ותנועותיו ועסקיו והוא לבדו בביתו, כישיבתו ותנועותיו ועסקיו והוא לפני מלך גדול, ולא דבורו והרחבת פיו כרצונו והוא עם אנשי ביתו וקרוביו, כדבורו במושב המלך. כל שכן כשישיש האדם אל לבו שהמלך הגדול הקב"ה, אשר מלאו כל הארץ כבודו, עומד עליו ורואה במעשיו, כמו שנאמר 'אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ה'', מיד יגיע אליו היראה וההכנעה בפחד השי"ת ובושתו ממנו תמיד?"

נענה הבית הלוי ואמר בכנות: אכן למדתי את דברי הרמ"א הללו ואף השתדלתי לקיימם, אלא שכואב אני מאוד על כך שברמ"א נאמר שכל מי שעושה כן "מיד יגיע אליו היראה וההכנעה", ומשמע שדבר זה בא תיכף ומיד ללא כל עיכוב ושיהוי, ואילו אצלי עדיין זה לא בא.

אמר לו רבי משה מקוברין: ראוי לדקדק את לשון הרמ"א, שהדריך לבוא לזה הוא "כשישים האדם אל לבו", לא נאמר כאן 'כשישים האדם אל ראשו', אלא 'כשישים אל לבו', כי כן הוא באמת, שאין די בכך שחושב הוא זאת במוחו, אלא דווקא כשמשריש זאת בתוך לבו לכו זה פועל שמיד יגיע אליו היראה וההכנעה.

באותה שעה נעשתה ההיכרות בין הרה"ק רבי משה מקוברין לבין הבית הלוי, ואכן לימים, כשנפגש הבית הלוי עם קבוצה מחסיד הרה"ק רבי משה מקוברין, שביקשו לשמוע ממנו דברים ששמע מרבה, נענה להם הבית הלוי ואמר להם רעיון זה תוך כדי שהוא מטעים ואומר: חפצים אתם לשמוע מאמר של רבכם, הלא תורת אמת היא ממש!

באותם ימים כשבביתו של רבי יצחק עפרון היו עסוקים עם מחלתו הקשה והמסוכנת של הנכד הצעיר הגיע לבקרים רבי משה מקוברין. כמנון המאמרו רבי יצחק מיהר לספר דאזינו רבי משה מקוברין על צערם הגדול בראותם את נכדם הרך מתענה במחלתו כשהרופאים אומרים נושא לחייו. אמר לו רבי משה מקוברין: אם כך, נלך שנינו גם יחד לבקר את החולה.

הלכו רבי משה מקוברין ותלמידו רבי יצחק לחדרו של הילד הרך ששכב כשהוא נאנח ונאנק בכאבים עזים. ואף פתח רבי משה מקוברין ואמר את הפסוק בפרשת וירא: ”וַיִּקַּח חֲמָאָה וְחָלָב וְכֶן הִבְרֵךְ אֶשֶׁר עָשָׂה וַיִּתֵּן לַפְּנִיָּהם וְהָיָא עֹמֵד עֲלֵיהֶם תַּחַת הָעֵץ וַיֹּאכְלוּ”, תוך כדי שהוא שואל כעניין: מדוע לשון הפסוק הוא 'והוא עומד עליהם' בלשון הווה, והרי הפסוק כולו הוא בלשון עבר, שהרי הפסוק מספר את אשר כבר התרחש, ו'ויקח חמאה וחלב' – 'ויתן לפניהם' – 'ויאכלו', ומתאים לומר זאת בלשון עבר, ומדוע דווקא עמידתו של אברהם אבינו עליהם כתובה בלשון הווה, כביכול היא עדיין מתרחשת בעת.

אלא, הסביר רבי משה מקוברין, אכן כך הוא הדבר שאברהם אבינו עודנו עומד עד עצם היום הזה, ובכל פעם ופעם שיהודי מקיים את מצות הכנסת אורחים, בא אברהם אבינו שהיה ראש וראשון למכניסי האורחים ועומד יחד אתו, ועל כן מתאים שזה יהיה נאמר לשון הווה.

המשיר הרה"ק מקוברין ואמר: הלא חז"ל אמרו 'רבי שמעון בן יוחאי אומר, אבן טובה היתה תלויה בצווארו המשי אברהם אבינו, שכל חולה הרואה אותו מיד מתרפא. אם כך, בכל פעם שמקיימים מצות הכנסת אורחים, אברהם אבינו מגיע לעמוד שם ויחד אתו נמצאת האבן הטובה התלויה בצווארו, וכל חולה הרואה אותה מיד מתרפא'.

השלים רבי משה מקוברין את דבריו ואמר: היות וקיימנו עתה מצות הכנסת אורחים, הרי שנמצא עמנו אברהם אבינו והאבן הטובה התלויה בצווארו, ובשל כך אם בטווחים בס"ת שהחוליה יבריא ותיכף בעז"ה. ואכן כך היה, שלאחר הדברים הללו רבי משה מקוברין ניכרה הטבה משמעותית במצבו של החולה, ומאותה שעה היה מצבו משתפר והולך עד שהבריא לחלוטין.

כשסיים רמ"נ לספר את הסיפור על נס רפואתו הפלאית של ר' חיים בשמות ילדותו ועל כך שבשל זאת הרי הוא הוא 'חצי חסיד', הפטיר ר"ח ואמר: סיפור זה אמת ונכון, וגם אני זכיתי לשמוע כן מאבי הבית הלוי.

לאחר מכן, נענה רבי חיים וכתב לרבי מנחם נחום מכתב המלצה נלהב, וכך הוא כותב לו בתורף דבריו: "ודברתי עמו בדברי תורה, ומצאתיו נושא ונותן בדרך ישרה במלחמתה של תורה שגרה. ומשיב דבר לאשרו בדברים מכוונים להלכה. כן הוא נעלה בכל וממלא בכל יקר וסגלה, נפש עדינה ומגזע היחי, והוא חתן הרה"ג מקאויידנאו זצ"ל. בר אבהן ובר אורוין יאי ויאי. על כן יבואו דברי להכיר טובו לאחרים, מכיורו יבורכו לרגלו האושרו בגללו כמאמרם תיכף לתלמיד חכם ברכה."

תפילה

אשרי

וזקף לכל הכפופים

צריך ביאור מה מוסיפים בזה, הרי לכאורה בכלל מאתיים מנה, אם השם סומך את הנופלים, כל שכן שזוקף את אלו שהם רק כפופים?

וי"ל שזהו המשך החסד של סמיכת הנופלים, שכן מי שכבר נפל לשאול תחתית, ובפרט אם נפל שוב ושוב [כמו שנתבאר בשבוע שעבר], גם אם השם סומכו ומקימו מנפילתו, הוא נשאר כפוף ברוחו, ואינו חושב שיוכל להגיע למדרגיה גבוהה ברוחניות, כי מי הוא שיזכה לזה, וזהו שממשיכים, שהשי"ת לא רק סומכו מנפילתו אלא גם זוקפו מכפיותו, ומגביה ליבו בדרכי השם לזכות למדריות גבוהות בתורה ובעבודה ודביקות בהשי"ת.

שונה הלכות

מדי שנה בט"ו בשבט מתכנסים כל בני המשפחה לעת ערב לברך על הפירות שנשתבחה בהם ארץ ישראל ועמם שאר פירות האילן. אנחנו משתדלים לפי המנהג להגיש קערות ועליהן כל שבעת המינים, ומלבדם תפוחים ופירות הדר, פירות יבשים ופיצוחים. גם בשנה שבה חל ט"ו בשבט בשבת אנו מקפידים על מנהג זה, וכדי להרוויח את הברכות והאמנים מפרידים את 'סעודת' הט"ו-בשבט מסעודות השבת.

כבר כמה שנים שאיננו מצליחים להשיג תאנים טריות שאין בהן בעיה של תולעים, ולכן החלטנו להגיש את התאנים בנפרד בתוך צלחת כדי שיכללו בכלל הברכה לבורא כל עולמים, אך איננו אוכלים אותן.

השאלה אם מותר להגיש בשבת את התאנים הללו או שהם 'מוקצה' כי אי אפשר לאכלן?

ויאימנו בה' ובמשה עבדו

מדוע דווקא כאן האמינו בה' ובמשה עבדו, ולא לאחר כל המופתים במצרים?

מסביר הר"ן בדרשות הר"ן (דרוש יא): כל זמן שהיו ישראל במצרים, עד קריעת הים, היו אמנם נסים גדולים, אך לצידם, היו דברים שהתמיהו את ישראל וגרמו להם למבוכה ותהיה: מדוע מבקש משה מפרעה לצאת ורק לשלושה ימים? ומדוע נצטוונו להטעות את המצרים ולשאול מהם כלים כאילו אנו עומדים לחזור? ובאמת, הייתה סיבה לכל אלה, שהקב"ה רצה לגרום לפרעה ולמצרים לרדוף אחרי ישראל עד שיקבלו את עונשם מידה כנגד מידה כראוי להם, ולשם כך, נתן הקב"ה פתח לפקפק בגדולתו, וזו הסיבה גם לכך שהשאיר את האליל בעל צפון, כדי לתת למצרים פתח לטעות, כאילו כוחו גדול ויגן עליהם, ולכן גם הייתה "רוח קדים" לפני קריעת הים, לתת פתח למצרים לטעות שקריעת הים היא טבעית. זו כאמור הייתה הסיבה האמיתית, אך בני ישראל לא ידעו זאת, והיו במבוכה. רק לבסוף, כשראו שהמצרים מקבלים את עונשם, התחוויר והתברר להם הכול, ואז סרו תהיותיהם, וכתוצאה מכך – "ויאימנו בה' ובמשה עבדו".

ומוסיף הר"ן, שכן יהיה גם בזמן הגאולה: לצד הנסים והטובות, יהיו גם תמיהות וספקות רבים, שיגרמו לתהות ולפקפק, אך לבסוף, יתבררו הדברים, כפי שהיה בשעת גאולת מצרים, ולכן ראוי שנהיה "סכלים" בזמן הגאולה ולא נשאל שאלות אלא נאמין בו באמונה שלמה.

לעילוי נשמת

ר' ברוך שמעלקא בירנרד בן יהודה לייב ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.

להזמנת הרצאות, הערות והארות ובקשות לקבלת העלון לאימייל ניתן לפנות ל: gmail.com/@8404494 או לטל' 0548404494